"अश्वोपान्तिकनीयमानगव्यम्" माघः । समूहे पाशा० यत् । ६गोसमूहे, ७गव्यूतौ क्रोशयुगे च स्त्री हेमच० ।

गव्ययी स्त्री गोरिदम् बा० अयट् युडागमश्च यादौ अय् ङीप् । गोरवयवे त्वगादौ । "गव्ययी त्वग्भवति" सु० ९।७०।७ । "गव्ययी गोमयी त्वक्" भा० ।

गव्ययु त्रि० गामिच्छति गो+क्यच्–उनू यादौ वेदे दीर्घयलोपाभावौ । गोरिच्छावति "आ दिवस्पृष्ठमश्वयुर्गव्ययुः" ऋ०८।२६।६ । "गव्ययुर्गामिच्छन्" भा० ।

गव्यु त्रि०गामिच्छति क्यच् उनू यादौ अय् दीर्घयलोपाभावौ । गामिच्छति । "अश्वयुर्गव्यूरथयुर्वसुयुः" ऋ० १।५१।१४ ।

गव्यूत न० गव्यूति+पृषो० अदन्तादेशः । १क्रोशे २क्रोशयुगे च हेमच० ।

गव्यूति स्त्री गोर्यूतिः "गोर्यूतौ" पा० अय् । द्विसहस्रधनुर्मिते १क्रोशे हेमच० । २क्रोशद्वये अमरः । "गव्या गव्यूतगव्यूती इति दीर्घपाठदर्शनात् शब्दकल्प० दीर्घान्तगव्यूतिशब्दकल्पनं प्रामादिकम् तत्र गव्यूतगव्यूती इत्यस्य द्विवचनान्ततया दीर्घान्तशब्दत्वाभावात् किञ्च यूतिरित्यस्य क्तिन्नन्ततया निपातनात् "कृदिकारादक्तिनः" पा० अक्तिन्नन्तस्यैव ङीपो विधानेन ततो ङीपोऽप्रसक्तिः ।

गह गहने अद० चुरा० उभ० सक० सेट् । गहयति ते अजगहत् त । गहनं दुर्बोधः दुष्प्रवेशो दुर्गमश्च ।

गहन न० गाह–ल्युट्–"क्तक्त्रगहनयोरिति" पा० निर्देशात्, पृषो०वा हुस्वः गह–गहने ल्युट् वा । १वने अमरः । तस्य दुर्गमत्वात् तथात्वम् । २निविडे त्रि० "जगाम गहनं वनम्" देवीभा० ३गह्वरे ४दुःखे च न०मेदि० । ५दुर्गमे ६दुर्बोधे ७दुष्प्रवेशे त्रि० । ८परमेश्वरे पु० । "करणं कारणं कर्त्ता विकर्त्ता गहनो गुहः" विष्णुस० । "स्वरूपं सामर्थ्यं चेष्टितं वा तस्य ज्ञातुं न शक्यते इति गहनः" भा० "गम्भीरो गहनो गुप्तः" विष्णुस० "दुष्प्रवेशत्वात् गहनः अवस्थात्रयसाक्षित्वाद्वा गहनः" भा० । "गहना कर्मणो गतिः" गीता । ९उदके निघ० गाहनात्तस्य तथात्वम् । १०अलङ्कारे स्त्री शब्दार्थचि० ।

गहादि न० चतुरर्थ्यां अप्रत्ययनिमित्ते पा० ग० उक्ते शब्दगणे स च गणः

"गह अन्तस्थ सम विषम (मध्य मध्यंदिन चरण) उत्तम अङ्ग वङ्ग मगध पूर्व्वपद अपरपद अधमशाख उत्तमशाख एकशाख समानशाख समानग्राम एकग्राम एकदेश एकपदीय द्व्यक्ष द्व्यनीक अवस्यन्दन कामप्रस्थ खाड्यायन काठरणि लावेरणि गौमिति शैशिरि आसुरि दैवयज्ञि श्रौति आङ्गिरसि आनिति व्याडि वैजि आध्यश्वि आन्ध्रगर्भि गोङ्गि आग्निशर्म्मि भौजि वाराटकि वाल्मीकि चैमद्वि आश्वत्थि औद्दालकायनि ऐकविन्द्वि टलाम्र हंस तन्त्रप उत्तर अनन्तर (सुखपाश्वतसोर्वोपः) (जनपदयोः कुक् च) (खस्य च) (देवस्य) (वेणुकादिभ्यश्छण् । गङ्गादिराकृतिगणः" । "गहादिभ्यश्छः" पा० । गहीयः ।

गह्व न० गह–कर्म्मणि भावे वा बा०व । १गाम्भीर्ये २दुष्प्रवेशे च ततः अस्त्यर्थे चतुरर्थ्यां र । गह्वर तद्युक्तादौ त्रि० ।

गह्वर न० गुह–वरच् पृषो० नि० । १दम्भे अमरः । २वने, ३निकुञ्जे पु० मेदि० । ४रोदने, हेमच० । ५विषमस्थाने, ६अनेकार्थसङ्कुले च न० शब्दार्थचि० । "अथाम्बुधारं गिरिगह्वरस्थम्" रघुः । ८गुहायां न०स्त्री स्त्रीत्वपक्षे ङीप् । "गोरीगुरोर्गह्वरमावेशः" रघु० । "गुहाहितं गह्वरेष्ठं पुराणम्" कठो० अन्यत्रा० पत्वम् । "काष्ठाय च गह्वरेष्ठाय च" यजु० १६।४।

गा गतौ सक० भ्वा० आ० अनिट् । गाते अगास्त अगे ।

गा स्तुतौ सक०जन्मनि अक०जुहो०वैदिकोऽयं धातुः सार्वधातुके अभ्यासस्येत्वम् । जिगाति अगासीत् । जगौ । "सोमो जिगाति गातुविद्" ऋ० ९।६२।१२ । "अरित्रः सचा यन्नो जिगाति चेतनः" ९।१२।२। "स्वेषु क्षयेषु प्रथमो जिगाति" १०।८।२ । इङादेशस्य इणादेशस्य च गाते रूपं तत्तद्धातौ उक्तम् ।

गाङ्ग पु० गङ्गाया अपत्यम् शिवा० अण् । गङ्गापुत्रे १भीष्म २कार्त्तिकेये च गङ्गापुत्रशब्दे दृश्यम् । गङ्गाया इदम् अण् । ३गङ्गासम्बन्धिनि जलादौ "गाङ्गमम्बु सितमम्बु यासुनम्" काव्यप्र० "गाङ्गं जलं निर्मलम्" गङ्गास्रोतसम् । "गाङ्गं वर्षेण जीर्यतिः" प्रा०त० । ४मेघनिःसृते सुश्रुतोक्त जलभेदे तल्लक्षणादि अम्बुशब्दे २३पृ० उक्तम् । ५स्वर्णे "यं गर्भं सुषुवे गङ्गा पावकाद्दीप्तते जसम् । तदुत्स पर्वते न्यस्तं हिरण्यं समपद्यत" भा० व० उक्तेस्तस्य तज्जातत्वात् तथात्वम् । अग्निरेतःशब्दे विवृतिः । ६स्वर्णनामनामके धूस्तुरे अमरः ७कर्णेरुणि शब्दार्थ० । ८नदीसम्बन्धिनि तटादौ त्रि० ।

गाङ्गट पु० गाङ्गं नदीतटमटति अट–अच् शक० । (चिङ्गिड़ि) १मत्स्यभेदे शब्दरत्ना० । स्वार्थे क । तत्रैवार्थे शब्दर० । स्त्रीपः । (चिङ्गिड़ि) मत्स्यभेदे शब्दर० ।